

P a š n i k.

Sv. Bazilij. († 379.)

Bogoljubni si prizadeva, da gospoduje svojemu jeziku.

„Ne govori, enak nevednemu; če vpraša, ne želi prepira, in če odgovarja, ne dela tega iz častilakomnosti; temu, ki kaj pametnega pripoveduje, ne sega v besedo, tudi vsigdar svoje ne terdi in se ne šopiri s svojo modrostjo; ob svojem času govori in posluša; uči se, ne da bi se sramoval učenja; če podučuje, ni skop s tem, kar zna, in ne podtikuje tega, kar se je od drugih naučil, ampak povsod hvaležno spoznava tega, od kterega se je naučil. Pazi tudi na glas svojega govorjenja; zmerni mu je naj ljubši, ker ni pretih, in se še sliši, pa ne prenapet, da kterega ne bolé ušesa. Besede je treba poprej tehtati, preden jih izkujemo. Človek naj bo v družini zgovoren, prijazen in prebavljiv, naj nikar ne išče, da bi se s šalo prikupil družbi, ampak da bi z ljubeznjivimi, prijaznimi pomenki zaupanje si pridobil, in še celó, kedar mora kaznovati, naj ne pride ojstra beseda iz njegovih ust. Ako si dosti ponižen, da samega sebe poprej ponižuješ, ložeje prideš do tega, kateri je potreben tvojega ozdravljevanja. Včasih bo koristno, ako svariš, kakor prerok Natan, kateri Davidu, ko se je bil pregrešil, kazni ni napovedal, kakor da bi prišla iz njegovega serca, ampak je povest oblekel v pravlico, in je kralja postavil sodnika njegovega greha, da se ni mogel več vstavljati kazni prerokovi, ko se je bil poprej samega sebe obsodil.

Šolsko blagó.

Postranski nauki za nedeljske šole.

31. Razlagaj, kako primerno pesem; povej kaj od slovenskega pesništva, in naštej nekaj domačih pesnikov, ter vнемaj mladino za lepo pesništvo.

32. Povej, kako se skerbí za zdravje; kaži nevarnosti in škodljive navade, ki mladim ljudem zapravljajo zdravje.

33. Razlagaj, kako se ravna s človekom, ki je zastrupljen, ki v vodo pade, ki se obesi, ki se opeče i. t. d.

34. Povej kaj od ptičev, posebno imenuj in naštej tiste, ki pobirajo merčese in kako in koliko nam koristijo.

35. Povej, ktere rastline so strupene, ktere zdravilne. (Jedilne in strupene gobe.)

36. Razlagaj, koliko dobička daje sadjoreja, in kako se pospešuje.

37. Povej, kako se gojzdi varujejo in redijo.
38. Naštej vse pridelke, ki se v domačem kraju naj bolje obnašajo.
39. Napeljuj učence, kako naj se vedejo pri ptujcih.
40. Povej, kaj je storiti, kedar gori.
41. Napeljuj mladost, kako naj bo snažna (posebno ženski spol).
42. Govori o dobrih cestah, potah in ulicah.
43. Svari mladost, da ne bo poškodovala mladih dreves na prostih in očitnih krajih.
44. Govori o ljudskih vražah in praznih verah.
45. Razlagaj lepe domače pregovore.
46. Hvali dobre domače navade, in grajaj slabe.
47. Razlagaj kaj o naravnih prikazkih.
48. Povej, kako se mora človek o hudem vremenu vesti.
49. Naštej vse naj novejše koristne znajdbe.
50. Govori kaj, kako je po daljnem svetu.
51. Govori kaj o nekdanji in sedanji noši; hvali domačo dobro, grajaj ptujo nespodobno.
52. Razlagaj o družbinem življenji (družina, šola, srenja, država, cerkev, — kronovina, cesarstvo, domovina).
53. Povej kaj iz domače zgodovine.
54. Kaži hude posledke pijančevanja in poboja.
55. Nasvetovaj, kako bi se živinoreja povzdigovala.
56. Govori o terpinčenji žival.
57. Povej kaj o stavništvu (arhitekturi).
58. Priporočaj zavarovavne društva.
59. Govori kaj o dobri izreji malih otrok, o šoli, o učiteljih i. t. d.
60. Govori kaj o soseskinem samooskerbstvu (avtonomiji).

Iz dnevnika nekega starega učitelja.

19. febr. Danes je nedelja — Gospodov dan. Kako sem ga posvečeval? Delal sem več, kakor vsak delavnik. Čudno je res, da duhovni in ž njimi tudi učitelji nimamo v praznik nikoli praznika. Ves božji dan sem se potil v cerkvi in v šoli; pa je bilo tudi tako treba. V cerkvi sem orglal in pel — v šoli pa učil nedeljske učence in učenke. Če se že sploh bojim zapravljati šolskega časa, se mi to še večji greh zdi v nedeljski šoli, kateri je tako malo časa odločenega, delati je pa treba mnogo, mnogo. Danes sem razlagal učencem, kako se je treba varovati,